

DE JOURNALISTENKRANT

2003/75

zijn testament bijna een decennium na zijn dood nog altijd wordt worden vermeld in het testament (art. 972 B.W.).

Lees verder B

Aanbeveling Raad van Europa over media-berichtgeving in strafzaken komt precies op tijd

OP 10 JULI 2003 KEURDE HET COMITÉ VAN MINISTERS VAN DE RAAD VAN EUROPA EEN AANBEVELING GOED WAARIN WORDT AANGEDRONGEN OP HET ZORGVULDIGER OMSPRINGEN MET DE INFORMATIEVERSTREKKING OVER STRAFZAKEN AAN MEDIA EN JOURNALISTEN. DE AANBEVELING SCHUIFT ACHTTIEN PRINCIPES VOOROP DIE ALLE TE MAKEN HEBBEN MET DE INFORMATIEVERSTREKKING DOOR POLITIE EN JUSTITIE AAN DE PERS OF MET DE TOEGANG TOT DE RECHTZAAL IN FUNCTIE VAN DE GERECHTSVERSLAGGEVING. DE AANBEVELING WIL TEGELIJK VOORKOMEN DAT BEPERKINGEN OP DE INFORMATIEVERSTREKKING AAN DE

MEDIA TE VER Zouden DOORSCHieten EN WIL DE LIDSTATEN ÉN DE MEDIASECTOR ERTOE AANZETTEN OM GEPASTE MAATREGELEN TE NEMEN OM DE KWALITEIT VAN DE GERECHTSVERSLAGGEVING TE HELPEN VERBETEREN.

DIRK VORHOOF

De openbaarmaking van informatie in verband met bepaalde strafonderzoeken en de verslaggeving over strafzaken heeft in het recente verleden voor opmerkelijke spanningen gezorgd tussen politie, justitie, advocaten en media. In België was er de zaak Pandy, de pedofiliezaak in het college van Ussel en vooral de zaak Van Noppen. Onlangs was er de opmerkelijke veroordeling van journalist José Masschelin van

Het Laatste Nieuws wegens medeplichtigheid aan misbruik van het inzage-recht in een strafdossier (art. 460ter Sw.) en de omstre-den toepassing van artikel 35 van de wet op het politieambt volgens dewelke politieambtenaren geen aanleiding mogen geven tot 'media-exposure' van gevangen of aangehouden personen, op gevaar af van nietigheid van het verkregen bewijs. Ook in de recente dopingaffaire in de wielersport, omtrent 'wespen en gesneden brood' was niet altijd duidelijk of de openbaarmaking van gegevens uit het onderzoek en de mediaverslaggeving op 'faire' wijze is verlopen. Onlangs legde de Orde van Vlaamse Balies advocaten in een reglement bijkomende beperkingen op in verband met hun contacten met de media.

Lees verder BLADZIJDE 16

In een rec-
tuigjes nie-
maar ze n-
entegen k-
volle agra-
arrest. Die
doodsteek
die worder
niet thuish-
zich af. Er
fietsen in a

Lees verder

**Meester-
appartementen**
België 181-183-185,
2018 Antwerpen

**Sans
Soucis**

Luxe

Luxe Meester Appartementen
gerestaureerd met respect voor de origine

Negen appartementen met uitzon-
comfort en karakter, allen voorzien
open haarden, parket- en mo-
Steeds met eigen ganggestaanplaat
en zitkamer, 3 tot 5 slaapkamer-
kamer(s), terras aan voor- en ach-
gelijkvloers duplex-appartementen
tuinen met zwembijvers. De
beschikken over ruime dakterrassen

Mogelijkheid tot luxekantoren op
en eerste verdieping.

KLUWER

Aanbeveling Raad van Europa over mediaberichtgeving

vervolg p. 1

In Zweden zijn zowel politie, justitie als de media zwaar uitgeslagen naar aanleiding van de aanhouding van de vermeende dader van de moord op de minister van buitenlandse zaken, Anna Lindh. Van Per Olof Svensson werd niet enkel voorbarig de identiteit bekend gemaakt, maar ook foto's en

details uit zijn privé-leven werden breed uitgesmeerd in de media. In Nederland zorgde de manier waarop politie en justitie de verslaggeving en beeldvorming hebben georganiseerd van de zaak in de moord op politicus Pim Fortuyn voor een opvallend debat over de openbaarheid, het recht op privacy en het vermoeden van onschuld in strafzaken. Niet zolang

geleden werd Frankrijk veroordeeld wegens inbreuk op artikel 10 EVRM omdat onder het mom van de bescherming van het vermoeden van onschuld, te verregaande beperkingen werden opgelegd aan de gerechtsslaggeving. In een arrest van 17 juli 2003 werd Italië veroordeeld omdat in het proces tegen voormalig eerste minister Craxi onderzoeksgegevens

en afgetapte telefoongesprekken via de media openbaar waren gemaakt in strijd met artikel 8 EVRM. Op 15 juli 2003 werd België in de zaak Ernst door het Europees Hof op de vingers getikt wegens gebrek aan respect voor het journalistiek bronnengeheim bij de speurtocht naar lekken in het onderzoek in de zaak Cools en de Agusta-affaire. Ondertussen stijgt in de zaak

Dutroux de spanning bij politie, magistratuur, bij advocaten en journalisten omtrent de wijze waarop aan verslaggeving en beeldvorming zal worden gedaan naar aanleiding van het proces voor het assisenhof. De advocaten van Dutroux lieten al meermaals verstaan dat een eerlijk proces allang onmogelijk is geworden wegens schending van het vermoeden van onschuld van hun cliënt en het feit dat het proces al te voortvarend in de media is gevoerd, gedurende jaren al, met 'medeplichtigheid' van politie en justitie. De aanbeveling die het Comité van Ministers lanceert komt dus wel erg goed op tijd en kan alvast als kader dienen bij het uittekenen van nieuwe afspraken en richtlijnen in België tussen pers, politie, justitie en advocatuur.

ALGEMENE EN INTERDISCIPLINAIRE WERKEN

KLUWER

Internet als bron voor juridische informatie

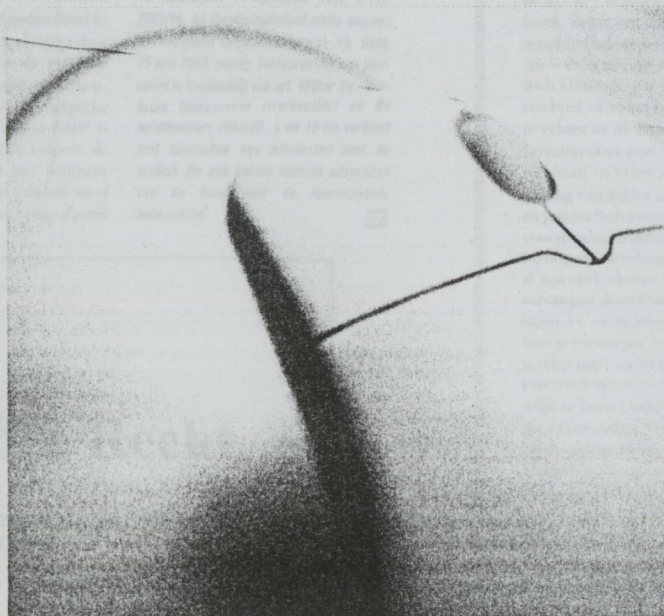
Hoe haalt u het maximum uit het internet als informatiebron?

Sinds het Belgisch Staatsblad alleen nog on line ter beschikking gesteld wordt, wordt het internet stilaan een onmisbaar instrument in de dagelijkse juridische praktijk.

CANDIDE B. Baudouin, Voorzitter van de Universiteit Gent, heeft daarom het contact met haar juristen wegwijs te maken in de mogelijkheden die dit wondervolle instrument biedt. Afgeholpen zomer voor

den opleidingen georganiseerd waar tal van uw collega's of confraters leerden hoe het internet als informatiebron op maximale wijze kan worden benut.

Uit de grote belangstelling voor deze opleiding - tal van magistraten, referendarissen, gerechtelijk stagiairs, parketjuristen en advocaten namen deel - blijkt dat er nood is aan een gedegen, praktische leidraad. Daarom groeide vanuit die opleiding het idee een boek te publiceren dat houvast biedt aan eenieder die doelgericht elektronische juridische bronnen op het internet wil ontsluiten.

Beknopte inhoudstafel

1. Inleiding
2. Instrumentarium
 - 2.1 Browser
 - 2.2 Pdf-lezer
3. Zoekstrategieën
 - 3.1 Url guessing
 - 3.2 Zoeksystemen
 - 3.3 Doorverwijspagina's
4. Belgische rechtsbronnen op het internet
 - 4.1 Wetgeving
 - 4.2 Voorbereidende werkzaamheden
 - 4.3 Rechtspraak
 - 4.4 Rechtsleer
 - 4.5 Overige databanken
5. Europese rechtsbronnen
 - 5.1 Europese Unie
 - 5.2 Raad van Europa
6. Internationale rechtsbronnen
7. Woordenboeken en vertaal-instrumenten
8. Besluit

Auteur Mr. Kristof De Vulder, advocaat te Brussel en medewerker van het Centrum voor Jurist en Informatica (Universiteit Gent, Prof. dr. R. De Corte)

Omvang 140 pagina's

Prijs incl. 6% BTW € 35

Voor meer informatie of een bestelling, bel 0800 14 500

Kluwer - Raghen Business Park - Motstraat 30 - B-2800 Mechelen - Tel: 0800 14 500 - Fax: 0800 17 529 - info@kluwer.be - www.kluwer.be

AANBEVELING REC(2003)13 'MEDIA AND CRIMINAL PROCEEDINGS'

Met de aanbeveling van 10 juli 2003 probeert het Comité van Ministers de onderlinge samenhang in de rechtspraak van het Europees Mensenrechtenhof in verband met expressievrijheid (art. 10), het recht op privacy (art. 8), het recht op een eerlijk proces en het vermoeden van onschuld (art. 6) in een aantal basisprincipes te verduidelijken. Eén van de uitgangspunten is de bekommernis omtrent de steeds verder uitdijende commercialisering van de media en het steeds nadrukkelijker 'inzoomen' op misdaad- en gerechtzaken. De aanbeveling bevat tegelijk een oproep aan de mediasector om instrumenten van zelfregulering of co-regulering verder uit te bouwen, naast nog maar eens een oproep aan de lidstaten en politie en justitie om het journalistiek bronnengeheim op gepaste wijze te respecteren.

In de principes 1 tot 3 worden de klassieke uitgangspunten nog eens op een rijtje gezet: het belang van mediaverslaggeving over strafzaken (1), de bekommernis omtrent het vermoeden van onschuld (2) en de noodzaak van accurate, betrouwbare informatieverstrekking door politie en justitie aan de media (3). Een aantal principes benadrukken de noodzaak aan actieve en passieve informatieverstrekking door politiediensten en justitie aan journalisten, zonder enige vorm van discriminatie (4, 5 en 6). Opmerkelijk is principe 12 dat journalisten vrije toegang waarborgt tot de rechtszaal 'without discrimination and without prior accreditation requirements', al wordt dit beginsel sterk afgezwakt wanneer het om audiovisuele verslaggeving gaat (principe 14).

INFORMATIEVERSTREKKING DOOR POLITIE EN JUSTITIE AAN DE MEDIA: (ENKEL) IN PUBLIEK BELANG

Principe 7 bevat de oproep om de informatie waarover politie en justitie beschikken niet commercieel te exploiteren, noch te gebruiken voor oneigenlijke doeleinden. Principe 10 wil dat justitie en politie zich onthouden van informatieverstrekking 'which bears a risk of substantial prejudice to the fairness of the proceedings', een wel heel erg breed interpreteerbare restrictie dus. Verdachten moeten overigens over een daadwerkelijk rechtsmiddel beschikken om de informatieverstrekking die dreigt het eerlijk verloop van het proces in het gedrang te brengen

in strafzaken komt precies op tijd

in te perken of te laten sanctioneren. Zoals principe 11 het formuleert: 'Where the accused can show that the provision of information is highly likely to result, or has resulted, in a breach of his or her right to a fair trial, he or she should have an effective legal remedy'.

Principe 8 dringt aan op een correcte bescherming van de privacy, niet enkel van beschuldigen, verdachten of in verdenking gestelden, maar ook van veroordeelden, getuigen en slachtoffers en van hun familie. Vooral wanneer het minderjarigen betreft 'or other vulnerable persons' dient dit principe met bijzondere omzichtigheid te worden toegepast. Voor wat getuigen betreft dringt principe 16 aan op het niet bekend maken van hun identiteit, tenzij zij daarvoor zelf de toestemming hebben gegeven of wanneer de bekendmaking een publiek belang betreft of de getuigenis al in het openbaar is gedaan. De identiteit van getuigen mag niet bekend worden gemaakt 'where this endangers their lives or security'.

GEEN (LIVE) TELEVISIEVERSLAGGEVING VAN STRAFZAKEN, TENZIJ...

Volgens principe 14 moet bijzonder omzichtig worden omgesprongen met beeldverslaggeving van de terechtzittingen, alhoewel de mogelijkheid daartoe niet wordt uitgesloten: 'Live reporting or recordings by the media in court rooms should not be possible unless and as far as expressly permitted by law or by com-

petent judicial authorities'. De aanbeveling is echter duidelijk gereserveerd: 'such reporting should be authorised only where it does not bear a serious risk of undue influence on victims, witnesses, parties to criminal proceedings, juries or judges'.

In de rechtszaal moeten aan journalisten voldoende plaatsen beschikbaar worden gesteld (principe 13) en allerlei informatie moet toegankelijk gemaakt worden, zeker ook een kopie van het vonnis of arrest (principe 15). De aanbeveling sluit af met twee basisprincipes die betrekking hebben op mediaberichtgeving nadat uitspraak is gedaan in een strafzaak. Principe 17 waarborgt de mogelijkheid van verslaggeving over de strafuitvoering en contacten tussen journalisten en veroordeelden, al is ook hier een flinke slag om de arm gehouden: 'Journalists should be permitted to have contacts with persons serving court sentences in prisons, as far as this does not prejudice the fair administration of justice, the right of prisoners and prison officers or the security of a prison'. Volgens principe 18 moet met het oog op de reclasering en het recht op privacy van veroordeelden een bijzondere terughoudendheid in acht worden genomen alvorens deze personen opnieuw in de publieke belangstelling te brengen, een erkenning dus van wat in de Belgische rechtspraak als het 'dout à l'oubli' is erkend. Dit recht geldt volgens de aanbeveling evenwel niet wanneer de veroordeelde of het misdrijf 'are of public concern again or have become of public

concern again'.

Alvast stof genoeg om een aantal praktijken, richtlijnen, afspraken tussen politie, magistratuur, advocatuur en journalistiek opnieuw tegen het licht te houden...

(De auteur is hoogleraar mediarecht en auteursrecht aan de Universiteit Gent)

Comité van Ministers, Aanbeveling Rec. (2003)13 van 10 juli 2003 betreffende de informatieverstrekking aan de media in verband met strafzaken, Committee of Ministers, Recommendation Rec(2003) 13 of the Committee of Ministers to member states on the provision of information through the media in relation to criminal proceedings (met Declaration en Explanatory Memorandum), te consulteren via de website van de Raad van Europa, Mensenrechten, www.coe.int/T/E/Human_Rights/media/. Zie ook EHRM 2 oktober 2000, Du Roy en Malaurie t. Frankrijk; EHRM 15 juli 2003, Ernst e.a. t. België en EHRM, 17 juli 2003, Craxi (n° 1) t. Italië, www.echr.coe.int; Rb. Brussel 20 september 2001, AM 2002/1, 77 (recht op afbeelding van gevangene); Pol. Rb. Antwerpen, 18 december 2002, N.J.W. 2003/18, 97 (bewijsmateriaal nietig wegens aanwezigheid televisiecamera's); Rb. Gent, 25 juni 2003, onuitg. (veroordeling van journalist in toepassing van art. 460ter Sw. - misbruik inzagrrecht strafdossier) en De Juristenkrant 2003/72, 1 en 10 (in verband met contacten van advocaten met de media). Zie ook enkele recente uitspraken van de Raad voor de Journalistiek, www.rvdj.be.

taal

In verband met met betrekking tot

Naar aanleiding van deze taaltip wil ik u in het kader van mijn algemene doelstelling van helder taalgebruik en met het oog op de vereenvoudiging van ambtelijke en juridische teksten iets vertellen ten aanzien van complexe voorzetseluitdrukkingen.

Ligt de vorige zin u wat zwaar op de maag? Dat is niet verwonderlijk: hij is te lang en bovendien niet erg lezervriendelijk. De reden waarom de zin zo zwaar op de hand is, heeft te maken met de 'complexe voorzetseluitdrukkingen' waarvan sprake is in de zin.

Complexe voorzetseluitdrukkingen zijn, zoals het woord al geeft, uitdrukkingen die fungeren als voorzetsels. Meestal bestaan ze uit drie woorden, zoals met betrekking tot. In de eerste zin van de taaltip herkent u verder als complexe voorzetseluitdrukkingen: naar aanleiding van, in het kader van, met het oog op, ten aanzien van. Er zijn er dus heel wat en het rijtje is nog lang niet volledig. Taalkundigen vinden ze 'complex' omdat je met drie woorden de functie van één - meestal erg kort - woordje vervult. Zo kun je met betrekking tot meestal vervangen door het eenvoudige en korte over. Hetzelfde geldt voor het merendeel van de complexe voorzetseluitdrukkingen die - u raadt het al - bijzonder populair zijn in ambtelijk en formeel taalgebruik. Zeker een combinatie of een herhaling van dergelijke voorzetseluitdrukkingen maken een tekst log en ontoegankelijk.

Als u de eerste zin even herleest, zult u meteen overtuigd zijn. En toch klinkt die zin erg bekend: je leest hem vaak in de aanhef van een brief, of bij het begin van een wat minder positieve conclusie. Als je echter in de eerste zin alle complexe voorzetseluitdrukkingen vervangt door eenvoudige korte voorzetsels, krijg je een heel ander resultaat: 'In (Met) deze taaltip wil ik u vanuit mijn algemene doelstelling van helder taalgebruik en om het taalgebruik van ambtelijke en juridische teksten te vereenvoudigen, iets vertellen over complexe voorzetseluitdrukkingen.' De zin loopt nog niet perfect, daarvoor is hij nog steeds te lang en niet parallel genoeg opgebouwd, maar hij is al een stuk vlotter en begrijpelijker. De complexe voorzetsels zijn vervangen door kleine voorzetsels en in één geval door een kleine bijzin. De zware bepaling met het oog op de vereenvoudiging van het taalgebruik kun je vervangen door een klein bijzinnetje dat veel meer actie aan je tekst geeft: om het taalgebruik te vereenvoudigen.

Een goede strategie dus om uw teksten niet nodeloos zwaar en ambtelijk te laten klinken: vermijd complexe voorzetsels en vervang ze door eenvoudige. Uw tekst wordt er ook mooier en creatiever door. Heel wat van die voorzetseluitdrukkingen zijn immers echte clichés geworden: alles gebeurt in het kader van en met een uitdrukking als ten aanzien van kun je echt elk gaatje in een tekst opvullen. Resultaat is een kleurloze, vreselijk stereotiep klinkende tekst.

Een laatste reden om zware voorzetsels te vermijden is dat nogal wat van die uitdrukkingen geen correct Nederlands zijn of verkeerd gebruikt worden. Het bekendste voorbeeld is ongetwijfeld in functie van. Dit stukje letterlijk vertaald Frans (en fonction de) wordt eigenlijk niet tot de standaardtaal gerekend. Omdat het zo populair is in België, noemt de Grote Van Dale het 'algemeen Belgisch Nederlands', maar de meeste andere naslagwerken blijven het afkeuren. Bovendien is in functie van één van die passe-partoutwoorden die je overal kunt invoegen bij gebrek aan inspiratie. Luister naar politici en je begrijpt wat ik bedoel. Opgepast dus voor wollig en leeg taalgebruik.

Andere klassieke taalfouten zijn omwille van, dat eigenlijk betekent 'ter wille van', 'ten behoeve van'. Een zin als 'omwille van de verkeersovertrekking is hij veroordeeld' kan dus niet: het is niet 'ten behoeve van' van die overtrekking maar wel wegens, door. Even hardnekkig is het foute gebruik van ten overstaan van, dat zeker door juristen correct gebruikt zou moeten worden. Ten overstaan van betekent alleen 'in aanwezigheid van' en hoort dus thuis in notarisakten en getuigenissen: ten overstaan van meester Patrick Peeters... Het kan niet gebruikt worden in de betekenis van ten aanzien van, of liever: over, voor enzovoort. Dus niet: ik heb nog drie opmerkingen ten overstaan van dat probleem maar wel: ik heb nog drie opmerkingen bij / over dat probleem.

En nu laat ik u met het oog op uw verdere ontspanning en informering met betrekking tot het nieuws uit de juridische wereld ten aanzien van deze krant voort lezen in functie van uw eigen voorkeur en naargelang van uw volgende tijdsbesteding...

KARI HENDRICKX
Centrum Nederlandse Rechtstaal KULeuven

Gerechtelijk Recht

De Themis-School voor Postacademische Juridische Vorming organiseert een recyclage omtrent Gerechtelijk Recht

Het programma luidt als volgt:

Stand van zaken en actuele ontwikkelingen op het vlak van...

- ...het eerlijk proces, P. Scholten
- ...de bevoegdheid, P. Van Orshoven
- ...het geding, B. Allemeersch & K. Wagner
- ...de bestuursgeschillen, S. Lust

Dit programma wordt achtereenvolgens aangeboden op de volgende plaatsen:

Leuven (KULeuven) 5 november 2003 (14u00-18u00),
Kortrijk (KULAK) 17 november 2003 (17u30-21u30),
Brussel (KUB) 21 november 2003 (14u00-18u00),
Diepenbeek (LUC) 25 november 2003 (17u30-21u30).

Voor meer informatie kunt u terecht bij:
THEMIS - School voor Postacademische Juridische Vorming
Tiensestraat 41 3000 Leuven
Tel.: 016/32 54 84, Fax: 016/32 54 83
E-Mail: Themis@law.kuleuven.ac.be
Website: www.pythemis.be